

Palveluverkkoselvitys

OpetKasv 24.05.2022 § 74

Valmistelu ja lisätiedot Opetus- ja kasvatusjohtaja Mika Silvennoinen p. 040 541 9082

OpetKasv 18.01.2022

Orimattilassa on tehty mittava palvelu-/kouluverkkoselvitys vuosien 2019-2020 aikana. Selvitys johti kesäkuussa 2020 kaupunginvaltuuston päätöksen, jonka mukaan päätettiin usean koulun lakkauttamisesta/yhdistämisestä vuosien 2021-2025 aikana. Kaupunginvaltuusto päätti, että Kuivannon koulu yhdistetään Vuorenmäen kouluun syksyllä 2022. Luhtikylän koulu lakkautetaan jo syksyllä 2021. Järvikunnan koulu lakkautetaan ja Länsi-Orimattilan koulu sijoitetaan Hennaan vuonna 2024. Tönnön koulu yhdistetään Jokivarren kouluun vuonna 2025. Tehdyt päätökset olivat suunnittelun pohjana ja esimerkiksi vuoden 2021 talousarvion valmistelun lähtökohtina. Edellä mainitut kouluverkkoa koskevat päätökset päätettiin kuitenkin keväällä 2021 valtuuston päätöksillä peruuttaa. Vuosien 2019-2020 valmisteluun ja päätöksentekoon liittyvät aineistot ovat esityslistan liitteenä.

Vuoden 2022 talousarvion sekä uuden kaupunkistrategian valmistelun yhteydessä on käynyt selväksi kaksi merkittävää tätä asiakokonaisuutta koskevaa asiaa: **Orimattilan kaupungilla on merkittäviä taloudellisia haasteita edessään sekä se, että on mahdollisuus löytää taloudellisia ja toiminnallisia tehostamiskohteita opetus- ja kasvatustoimialla ilman merkittäviä rakenteellisia muutoksia.**

Kaupungin perusopetuksen oppilasmäärä tulee laskemaan 2020-luvun aikana n. 20%. Yhteensä kymmenestä nykyisestä perusopetusyksiköstä kuudessa oppilasmäärän vähentyminen on 24-40% prosentoin tasolla. Ikäluokkien pientyminen on koko Suomea koskeva merkittävä ilmiö ja Opetushallituksen pääjohtajan Minna Kelhän mukaan uusimpien tulosten perusteella vuonna 2035 Suomessa on jopa kolmasosa vähemmän alle 15-vuotiaita lapsia. Nuorten ikäluokkien pientyminen tulee vähentämään Orimattilan kaupungin saamia valtionosuuksia ja osaltaan heikentämään taloudellisia näkymiä edelleen.

Oppilasmäärien pientymisen ohella toinen merkittävä perustelu palveluverkkotarkastelun uudelleen käynnistämiseksi on koko opetus- ja kasvatustoimialaa koskevat merkittävät tila-/ investointihaasteet. Vuorenmäen ja Myllylän koulujen peruskorjaukset valmistuivat vuoden 2021 lopussa ja Orimattilan Yhteiskoulun peruskorjaus- ja uudisrakennushanke on käynnistynyt tammikuussa 2022. Näiden suurien kiinteistöinvestointien jälkeen useat päiväkodit, koulut, kirjasto ja taidemuseo sekä nuorisotilat odottavat kuitenkin vielä vuoroaan. Kaupungin talous ei tule kestäämään kaikkien näiden rakennusten korjaamista/uudisrakentamista.

Palveluverkon tarkastelua ja toimintojen keskittämistä puoltavat myös monet toiminnan laatuun ja kehittämiseen liittyvät näkökulmat. Näitä ovat esimerkiksi riittävien yksikkökohtaisten resurssien lisäksi jatkuvasti lisääntyvä oppimisen tuen ja oppilashuollon tarve sekä osaavan ja pysyvän henkilöstön saatavuus. Mitä hajanaisempi palveluverkko, sitä enemmän esimerkiksi eri yksiköissä työskentelevien ammattilaisten aikaa kuluu

matkustamiseen paikasta toiseen. Palveluverkkoratkaisut mahdollistavat myös hallinnollisten toimintojen tehostamista sekä oppimisen digitalisaation liittyvien infrastruktuuri-, laite- ja tukipalveluiden hankintoja ja organisointia. Myös koulun aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä lasten monipuolista harrastustoimintaa koulupäivien yhteyteen on mahdollista organisoida selvästi paremmin suppeammassa palveluverkossa.

Palveluverkkoselvityksen tulee olla linjassa alkuvuoden 2022 aikana hyväksyttävän uuden kaupunkistrategian kanssa. Samoin palveluverkkoselvityksellä tulee olla toiminnallisesti ja sisällöllisesti selkeä linkitys kaupungin kiinteistö- ja henkilöstöstrategiaan sekä esim. joukkoliikenne- ja koulukuljetussuunnitteluun. Palveluverkon tilaratkaisujen osalta on tärkeää edistää entistä laaja-alaisempaa näkökulmaa, jossa kaupunki- ja toimialatasoisesti tarkastellaan tilatarpeita ja ratkaisuja yhteisten hankkeiden kautta. Tämä monitoimitalo-tyyppinen lähtökohta palvelee tilojen tehokkaampaa käyttöä, mutta toisaalta myös esim. toimintakulttuurin ja osaamisen kehittymistä eri henkilöstöryhmien välillä (esim. varhaiskasvatus-perusopetus).

Palveluverkkoselvityksessä tulee hyödyntää vuonna 2019-2021 tehtyä laajaa selvitys- ja valmistelutyötä. Silloin kerättyjä tietoja/aineistoja päivitetään ja täydennetään tarpeen mukaan. Myös ulkopuolisia asiantuntijoita voidaan tarvittaessa käyttää. Huolellisen valmistelun, osallistamisen, vaikutusten arvioinnin ja päätöksenteon näkökulmasta palveluverkkoselvitykseen liittyvä selvitystyö ja päätöksenteko tulisi tehdä kahdessa vaiheessa: Länsi- ja Itä-Orimattilaa koskevat ratkaisut tulee tehdä vuoden 2022 aikana ja keskustan ja Pohjois-Orimattilan vastaavat päätökset vuoden 2023 aikana.

Länsi-Orimattilaa ja etenkin Hennan palveluita koskevat linjaukset tulee tehdä mahdollisimman pian. Keskustan alueella tarkastelun alla on useita toimintoja ja yksiköitä: Koulut, päiväkodit, kirjasto ja taidemuseo sekä nuorisotilat ja siksi suunnitteluun on varattava enemmän aikaa. Pohjois-Orimattilan osalta on hyvä nähdä ensin uuden kaupunkistrategian painopisteet sekä mahdolliset alueen kehittymistä vauhdittavat kaavoitus-, tonttimyynti- yms. ratkaisut. Ainakin Itä- ja Pohjois-Orimattilan alueilla pitää tarkastella myös yhteistyömahdollisuuksia naapurikuntien kanssa.

Opetus- ja kasvatusvaliokunta kävi kokouksessaan 14.12. 2021 lähete keskustelua palveluverkkoselvitykseen liittyen. Valiokunta korosti tuossa keskustelussa asian merkitystä mutta myös avoimuuden tärkeyttä asian valmistelussa. Valiokunnalle esitetään, että se tekisi osaltaan aloitteen kaupunginhallitukselle käynnistää kaupunkitasoisen palveluverkkoselvitystyö välittömästi.

Palveluverkkosuunnitelman keskeisten linjausten ja periaatteiden osalta asia tulisi tuoda kaupunginvaltuuston päätettäväksi 6.6. 2022 kokoukseen. Tämän jälkeen mahdolliset yksikkökohtaiset päätökset tehtäisiin talousarviovalmistelun yhteydessä syksyn 2022 (Länsi- ja Itä-Orimattila) ja syksyn 2023 (Keskusta ja Pohjois-Orimattila) aikana. Keväällä 2022 tulisi järjestää aiheesta valtuustoseminaari ja osallistaa myös kaupunkilaisia riittävästi prosessin eri vaiheissa. Myös lapsivaikutusten arvioinnit tulee laatia palveluverkkoselvityksen linjaamien päätösvaihtoehtojen osalta.

Päätösehdotus Opetus- ja kasvatustieteiden valtiokunta päättää esittää edelleen kaupunginhallitukselle, että se käynnistäisi kaupunkitasoisen palveluverkkoselvitystyön välittömästi. Valiokunta hyväksyy osaltaan esittelytekstissä mainitut palveluverkkoselvityksen lähtökohdat.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kaupunginhallitus 24.01.2022 § 39

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää, että palveluverkkoselvitystyö käynnistetään.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti

Esittelijä Opetus- ja kasvatustieteiden johtaja Mika Silvennoinen

Palveluverkkoselvityksen valmistelu on edennyt Kaupunginhallituksen 24.1.2022 päätöksen jälkeen suunnitellusti. Virkamiehistä koostunut työryhmä on kerännyt ja päivittänyt tilannekuvaan liittyviä tietoja sekä valmistellut esityksen palveluverkon suunnittelua ohjaavista periaatteista. Valmistelun tavoitteista, sisällöstä ja aikataulusta on neuvoteltu kaupunginhallituksen asettaman valmisteluryhmän kanssa 1.2. ja 21.4.2022. Valmisteluryhmässä on ollut kaikkien valtuustoryhmien edustus.

Valiokunnalle esitetään nyt hyväksyttäväksi palveluverkon suunnittelua ohjaavat periaatteet. Nämä periaatteet perustuvat tilannekuvaan, jonka mukaan Orimattilan kaupungin palveluverkkoa on tarkasteltava uudelleen mm. ikäluokkien pienentymisestä aiheutuvien palvelutarpeen muutosten, kiinteistöjen, talouden ja toiminnan laadun näkökulmista. Tilannekuvaa sekä palveluverkon suunnittelua ohjaavat periaatteet on esitelty tarkemmin liitteessä (liite 5.)

Päätösehdotus Opetus- ja kasvatustieteiden valtiokunta esittää liitteen (liite 5.) mukaiset palveluverkon suunnittelua ohjaavat periaatteet kaupunginhallituksen ja edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Opetus- ja kasvatustieteiden valtiokunta esittää liitteen (liite 5.) mukaiset palveluverkon suunnittelua ohjaavat periaatteet kaupunginhallituksen ja edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaupunginhallitus 30.05.2022 § 220
22/12.00.00/2022

Palveluverkon suunnittelua ohjaavat periaatteet

liite nro 2

Esittelijä vt. kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää palveluverkon suunnittelua ohjaavat periaatteet opetus- ja kasvatustieteiden lautakunnan esityksen mukaisesti kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös Keskustelun aikana Pertti Laaksonen teki muutosehdotuksen, että Kuivannon koulun osalta ei palveluverkon suunnittelua ohjaavia periaatteita noudateta. Ehdotus ei saanut kannatusta. Päätösehdotus hyväksyttiin.